

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 6 класу
з географії тема «Розвиток географічних знань про Землю»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє учасників подорожей, географічних відкриттів, експедицій різних епох та з допомогою вчителя знаходить карти маршрутів мандрівників та дослідників
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює учасників подорожей, географічних відкриттів, експедицій різних епох на елементарному рівні, розрізняє відомих мореплавців та мандрівників (Марко Поло, Христофора Колумба, Фернана Магеллана), які здійснили видатні географічні відкриття в різні епохи, сучасні географічні дослідження
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики результатів подорожей та експедицій у різні часи; за допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює особливості зображення Землі на картах у давнину, сучасні географічні дослідження. Називає відомих мореплавців та мандрівників (Марко Поло, Христофора Колумба, Фернана Магеллана), які здійснили видатні географічні відкриття в різні епохи; під час відповіді намагається користуватись географічною картою
	5	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу про пізнання і дослідження Землі без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує маршрути мандрівників і дослідників. Намагається робити висновки про роль сучасних досліджень у підвищенні добробуту людств без підтвердження їх прикладами, значення навколосвітніх подорожей для розширення знань про Землю.
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює інформацію про географічні дослідження у ХХ та на початку ХХІ ст., значення навколосвітніх подорожей для розширення знань про Землю. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання про значення навколосвітніх подорожей для розширення знань про Землю, географічні дослідження у ХХ та на початку ХХІ ст. й застосовує їх для складання за допомогою членів родини коротких повідомлень про власні подорожі, які ілюструє малюнками, фотографіями, міні-презентаціями. Має цілісне уявлення про внесок античних учених у становлення географії як науки
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття й категорії географічної науки про значення навколосвітніх подорожей для розширення знань про Землю, географічні дослідження у ХХ та на початку ХХІ ст, роль сучасних

		досліджень у підвищенні добробуту людства. Застосовує здобуті знання порівнюючи дослідження Землі у сучасну добу з тими, що мали місце в більш ранні епохи. Уміє наводити приклади взаємодії людини і природи.
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його складаючи за допомогою членів родини короткі повідомлення про власні подорожі, які ілюструє малюнками, фотографіями, міні-презентаціями; має чіткі уявлення пізнання і дослідження Землі; результати подорожей та експедицій у різні часи; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку внеску античних учених у становлення географії як науки, передбачених навчальною програмою; пояснює прикладне значення навколосвітніх подорожей для розширення знань про Землю, дає розгорнуту відповідь, вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про значення навколосвітніх подорожей для розширення знань про Землю, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки, уміє працювати з картою маршрутів мандрівників і дослідників; на високому рівні аналізує дослідження Землі у сучасну добу з тими, що мали місце в більш ранні епохи
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує додаткову інформацію про пізнання і дослідження Землі; робить відповідні висновки й узагальнення про значення навколосвітніх подорожей для розширення знань про Землю

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 6 класу
з географії тема «Земля на плані та карті»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє способи орієнтування на місцевості, способи зображення Землі, види масштабів
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює способи зображення Землі, види масштабів, відмінності між планом і топографічним планом та картою, абсолютною і відносною висотою місцевості, об'єкти місцевості за планом та його умовні знаки на елементарному рівні, розрізняє способи орієнтування на місцевості, лінії градусної сітки: паралелі, меридіани, екватор, нульовий меридіан, ознаки понять «географічна широта», «географічна довгота», координати свого населеного пункту;
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики різних видів масштабу, особливості орієнтування плану місцевості, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття азимут, меридіани, екватор, «географічна широта», «географічна довгота», масштаб карти
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника про способи орієнтування на місцевості, відмінності у масштабі, способах зображення географічних об'єктів на карті і плані; дає нечітко визначення основних понять азимут, меридіани, екватор, «географічна широта», «географічна довгота», масштаб карти за допомогою вчителя
	5	Учень (учениця) відтворює різні способи орієнтування на місцевості, лінії градусної сітки: паралелі, меридіани, екватор, нульовий меридіан, об'єкти місцевості за планом і картою; елементи плану і карти; масштаб карти, напрямки, умовні знаки без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує зображення місцевості на глобусі, космічному знімку, карті, аерознімку, плані, малюнку. Намагається робити висновки про важливість орієнтування для збереження власного життя та безпеки під час подорожей та екскурсій без підтвердження їх прикладами
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень передбачених темою уроку (азимут, меридіани, екватор, «географічна широта», «географічна довгота», масштаб карти), відтворює значну частину вивченого матеріалу про відмінності у масштабі, способах зображення географічних об'єктів на карті і плані; значення плану місцевості і карти для себе і своєї родини. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання про умовні знаки планів, карт, різні види масштабу й застосовує їх для вимірювання відстані на плані за допомогою масштабу, користується компасом для визначення сторін горизонту та азимуту. Має цілісне уявлення про значення плану та географічних карт для себе і своєї родин, уміє визначати географічні координати об'єктів, населених пунктів
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття про географічні координати, значення плану та географічних карт для себе і своєї родини, важливість орієнтування для збереження власного життя та безпеки під час подорожей та екскурсій. Застосовує здобуті знання складаючи схему маршруту руху; вимірюючи відстані на плані і карті за допомогою масштабу; розв'язуючи задачі з різними видами

		масштабу. Уміє читати план та карту, використовуючи умовні знаки та легенду карти
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом про різні способи орієнтування на місцевості, лінії градусної сітки: паралелі, меридіани, екватор, нульовий меридіан, об'єкти місцевості за планом і картою; елементи плану і карти; масштаб карти, напрямки, умовні знаки; може застосовувати їх порівнюючи зображення місцевості на глобусі, аерофотознімку та космічному знімку, плані, карті; під час визначення географічні координати об'єктів, населених пунктів; складаючи схему маршруту руху; має чіткі уявлення про інструментальні та візуальні способи орієнтування на місцевості; відмінності різних видів масштабу, особливості орієнтування плану місцевості, пояснює географічну широту і географічну довготу за градусними вимірами
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку знань про географічні координати, значення плану та географічних карт для себе і своєї родини, вміння орієнтуватися на місцевості; відмінності різних видів масштабу, особливості орієнтування плану місцевості, дає розгорнуту відповідь про відмінності у масштабі, способах зображення географічних об'єктів на карті і плані, відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про географічні координати, значення плану та географічних карт для себе і своєї родини, вміння орієнтуватися на місцевості; відмінності різних видів масштабу, особливості орієнтування плану місцевості, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки про важливість орієнтування для збереження власного життя та безпеки під час подорожей та екскурсій, уміє працювати з компасом для визначення сторін горизонту та азимуту; градусною сіткою для визначення географічних координат; читати план та карту, використовуючи умовні знаки та легенду карти; на високому рівні аналізує географічну широту і географічну довготу за градусними вимірами, відмінності різних видів масштабу, особливості орієнтування плану місцевості
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує зображення місцевості на глобусі, космічному знімку, карті, аерознімку, плані, малюнку; робить відповідні висновки й узагальнення про важливість орієнтування для збереження власного життя та безпеки під час подорожей та екскурсій.; здатний розв'язувати задачі з різними видами масштабів

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 6 класу
з географії тема «Літосфера»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі магматичні, осадові й метаморфічні гірські породи
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює внутрішні шари Землі, склад материкової та океанічної земної кори, форми рельєфу своєї місцевості; з допомогою вчителя намагається знайти на карті літосферні плити, сейсмічні пояси, найбільші вулкани, різні, у тому числі й унікальні форми рельєфу;
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики про магматичні, осадові й метаморфічні гірські породи; за допомогою вчителя знаходить літосферні плити, сейсмічні пояси, найбільші вулкани, різні, у тому числі й унікальні форми рельєфу; на карті, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття «літосфера», «земна кора», «мінерали», «гірські породи», «корисні копалини», «рельєф», «рівнини», «гори»
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять і термінів (понять «літосфера», «земна кора», «мінерали», «гірські породи», «корисні копалини», «рельєф», «рівнини», «гори»,) за допомогою вчителя. Називає внутрішні шари Землі, склад материкової та океанічної земної кори; під час відповіді намагається користуватись географічною картою показуючи літосферні плити, сейсмічні пояси, найбільші вулкани, різні, у тому числі й унікальні форми рельєфу;
	5	Учень (учениця) відтворює вплив внутрішніх і зовнішніх процесів на формування рельєфу земної поверхні; описує рівнини і гори. Намагається робити висновки про діяльність людини та її вплив на рельєф
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень , передбачених темою, а саме «літосфера», «земна кора», «мінерали», «гірські породи», «корисні копалини», «рельєф», «рівнини», «гори», форми рельєфу своєї місцевості; відтворює вплив внутрішніх і зовнішніх процесів на формування рельєфу земної поверхні. На середньому рівні володіє географічною картою , показує за допомогою вчителя вулкани Ключевська Сопка, Етна, Кракатау; гори: Карпати, Кримські, Альпи, Уральські, Кордильєри, Кавказ, Гімалаї з вершиною Джомолунгма, Анди; рівнини: Східноєвропейська, Західносибірська, Амазонська низовина, Лаврентійська височина, Середньосибірське, Бразильське плоскогір'я;
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання про вплив внутрішніх і зовнішніх процесів на формування материків, океанів та їх рельєфу. Визначає за допомогою карти

		<p>географічне положення гір і рівнин, їх абсолютну і відносну висоту за шкалою висот. Має цілісне уявлення про причини і наслідки зовнішніх і внутрішніх процесів, показує на карті сейсмічні пояси, найбільші вулкани, різні, у тому числі й унікальні форми рельєфу</p>
	<p>8</p>	<p>Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття про внутрішні шари Землі, склад материкової та океанічної земної кори, поняття «літосфера», «земна кора», «мінерали», «гірські породи», «корисні копалини», «рельєф», «рівнини», «гори», форми рельєфу своєї місцевост. Застосовує здобуті знання показуючи літосферні плити, сейсмічні пояси, найбільші вулкани, у тому числі й унікальні форми рельєфу. Уміє наводити приклади магматичних, осадових і метаморфічних гірських порід; знає правила поведінки під час землетрусу</p>
	<p>9</p>	<p>Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для позначення на контурній карті вулканів: Ключевська Сопка, Етна, Кракатау; гор: Карпати, Кримські, Альпи, Уральські, Кордильєри, Кавказ, Гімалаї з вершиною Джомолунгма, Анди; рівнини: Східноєвропейська, Західносибірська, Амазонська низовина, Лаврентійська височина, Середньосибірське, Бразильське плоскогір'я; має чіткі уявлення про правила поведінки під час землетрусу; порівнює рівнини і гори за висотою, походженням, розміщенням на суходолі або в океанах; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом</p>
<p>IV. Високий</p>	<p>10</p>	<p>Учень (учениця) здійснює порівняння рівнин і гор за висотою, походженням, розміщенням на суходолі або в океанах; пояснює діяльність людини та її вплив на рельєф; добре показує на контурній карті вулканів: Ключевська Сопка, Етна, Кракатау; гор: Карпати, Кримські, Альпи, Уральські, Кордильєри, Кавказ, Гімалаї з вершиною Джомолунгма, Анди; рівнини: Східноєвропейська, Західносибірська, Амазонська низовина, Лаврентійська височина, Середньосибірське, Бразильське плоскогір'я</p>
	<p>11</p>	<p>Учень (учениця) має глибокі знання щодо необхідності охорони унікальних форм рельєфу; аргументує діяльність людини та її вплив на рельєф; на високому рівні аналізує про правила поведінки під час землетрусу; порівнює рівнини і гори за висотою, походженням, розміщенням на суходолі або в океанах; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом</p>
	<p>12</p>	<p>Учень (учениця) висловлює та аргументує вплив внутрішніх і зовнішніх процесів на формування рельєфу земної поверхні; самостійно аналізує діяльність людини та її вплив на рельєф; робить відповідні висновки й узагальнення щодо необхідності охорони унікальних форм рельєфу; вільно показує на контурній карті вулканів: Ключевська Сопка, Етна, Кракатау; гор: Карпати, Кримські, Альпи, Уральські, Кордильєри, Кавказ, Гімалаї з вершиною Джомолунгма, Анди; рівнини: Східноєвропейська, Західносибірська, Амазонська низовина, Лаврентійська височина, Середньосибірське, Бразильське</p>

плоскогір'я

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 6 класу
з географії тема «Атмосфера»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє ознаки погоди у своїй місцевості, теплові пояси Землі; світові центри спостереження за погодою
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює типи погоди у своїй місцевості в різні пори року, розрізняє ознаки погоди у своїй місцевості, теплові пояси Землі; світові центри спостереження за погодою;
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики прогнозів погоди, основних типів клімату; за допомогою вчителя розрізняє зміни елементів погоди: температури повітря, атмосферного тиску, вітру, вологості повітря, хмар, хмарності, опадів
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює середні температури, тиск атмосфери, швидкість вітру, переважаючи типи погоди у своїй місцевості, зміни температури і атмосферного тиску з висотою; дає нечітке визначення основних понять погода, «клімат», «хмари», «хмарність», «опади», «синоптична карта» за допомогою вчителя. Називає ознаки погоди у своїй місцевості, теплові пояси Землі; світові центри спостереження за погодою
	5	Учень (учениця) відтворює причини і наслідки зміни погоди і клімату без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує середні температури, тиск атмосфери, швидкість вітру, переважаючи типи погоди у своїй місцевості, зміни температури і атмосферного тиску з висотою. Намагається робити висновки про вплив чистого повітря на здоров'я людини; наслідки впливу господарської діяльності людини на атмосферу і клімат Землі
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, відтворює значну причини і наслідки зміни погоди і клімату; вплив чистого повітря на здоров'я людини; наслідки впливу господарської діяльності людини на атмосферу і клімат Землі. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх будуючи графіки ходу температури, діаграми розподілу опадів за певний період, розу вітрів. Має цілісне уявлення про погоду своєї місцевості у різні і пори року, уміє визначати середні температури, тиск атмосфери, швидкість вітру, переважаючи типи погоди у своїй місцевості, зміни температури і атмосферного тиску з висотою; достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття про вплив чистого повітря на здоров'я людини; наслідки впливу

		господарської діяльності людини на атмосферу і клімат Землі; причини і наслідки зміни погоди і клімату. Застосовує здобуті знання розв'язуючи задачі на зміни температури повітря, атмосферного тиску, вологості. Уміє наводити приклади прогнозів погоди, основних типів клімату; знає ознаки погоди у своїй місцевості, теплові пояси Землі;
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом про причини і наслідки зміни погоди і клімату, користуючись термометром, барометром, гігрометром порівнює типи погоди у своїй місцевості в різні пори року; має чіткі уявлення про розподіл температури повітря, атмосферного тиску протягом доби, сезону, року
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку розподілу температури повітря, атмосферного тиску протягом доби, сезону, року; пояснює причини і наслідки зміни погоди і клімату, добре розв'язує задачі на зміни температури повітря, атмосферного тиску, вологості
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про зміни елементів погоди: температури повітря, атмосферного тиску, вітру, вологості повітря, хмар, хмарності, опадів; аргументує наслідки впливу господарської діяльності людини на атмосферу і клімат Землі, уміє працювати з термометром, барометром, гігрометром; графіки ходу температури, діаграми розподілу опадів за певний період, розу вітрів; на високому рівні розв'язує задачі на зміни температури повітря, атмосферного тиску, вологості
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями розподіл температури повітря на Землі за картою, самостійно аналізує зміни елементів погоди: температури повітря, атмосферного тиску, вітру, вологості повітря, хмар, хмарності, опадів; робить відповідні висновки й узагальнення про вплив чистого повітря на здоров'я людини; наслідки впливу господарської діяльності людини на атмосферу і клімат Землі; разом з членами родини способи регулювання температури та вологості в домашніх умовах, за різними джерелами особливості погоди в різних місцях світу

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 6 класу
з географії тема «Гідросфера»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє способи зображення вод суходолу на плані місцевості та на карті; озера за походженням улоговин, стоком, типи боліт, материкові та гірські льодовики, штучні водойми, типи підземних вод
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює особливості розподілу води між Світовим океаном і водами суходолу за відповідною діаграмою, розрізняє способи зображення вод суходолу на плані місцевості та на карті; озера за походженням улоговин, стоком, типи боліт, материкові та гірські льодовики, штучні водойми, типи підземних вод
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики про особливості розподілу води між Світовим океаном і водами суходолу за відповідною діаграмою; географічне положення водних об'єктів, глибини океанів і морів за шкалою глибин; залежність напрямку і характеру течії річок від рельєфу, видів живлення та режиму вод суходолу від клімату; за допомогою вчителя знаходить на карті моря (Чорне, Азовське, Середземне, Червоне, Балтійське), протоки (Керченська, Гібралтарська, Магелланова, Дрейка, Берингова), затоки (Біскайська, Бенгальська, Мексиканська, Гвінейська), острови (Великобританія, Гренландія, Мадагаскар, Нова Гвінея), півострови (Аравійський, Кримський, Індостан, Лабрадор, Скандинавський, Сомалі), западина (Маріанська), річки (Дніпро, Дунай, Янцзи, Ніл, Амазонка, Міссісіпі), озера (Каспійське, Великі озера, Байкал, Вікторія);
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює особливості розподілу води між Світовим океаном і водами суходолу за відповідною діаграмою; географічне положення водних об'єктів, глибини океанів і морів за шкалою глибин; залежність напрямку і характеру течії річок від рельєфу, видів живлення та режиму вод суходолу від клімату; дає нечітке визначення основних понять «океан», «море», «затока», «протока», «острів», «океанічна течія», «річка», «озеро», «болото», «льодовик», «багаторічна мерзлота», «підземні води» за допомогою вчителя. Називає відповідно до теми конкретного уроку компоненти географічної оболонки та складові господарства; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді намагається показати моря (Чорне, Азовське, Середземне, Червоне, Балтійське), протоки (Керченська, Гібралтарська, Магелланова, Дрейка, Берингова), затоки (Біскайська, Бенгальська, Мексиканська, Гвінейська), острови (Великобританія, Гренландія, Мадагаскар, Нова Гвінея),

		півострови (Аравійський, Кримський, Індостан, Лабрадор, Скандинавський, Сомалі), западина (Маріанська), річки (Дніпро, Дунай, Янцзи, Ніл, Амазонка, Міссісіпі), озера (Каспійське, Великі озера, Байкал, Вікторія)
	5	Учень (учениця) відтворює особливості розподілу води між Світовим океаном і водами суходолу за відповідною діаграмою; географічне положення водних об'єктів, глибини океанів і морів за шкалою глибин; залежність напрямку і характеру течії річок від рельєфу, видів живлення та режиму вод суходолу від клімату; описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом.
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень «океан», «море», «затока», «протока», «острів», «океанічна течія», «річка», «озеро», «болото», «льодовик», «багаторічна мерзлота», «підземні води»; , відтворює значну частину вивченого матеріалу у відповідності з його викладом у підручнику. На середньому рівні володіє географічною картою , показує моря (Чорне, Азовське, Середземне, Червоне, Балтійське), протоки (Керченська, Гібралтарська, Магелланова, Дрейка, Берингова), затоки (Біскайська, Бенгальська, Мексиканська, Гвінейська), острови (Великобританія, Гренландія, Мадагаскар, Нова Гвінея), півострови (Аравійський, Кримський, Індостан, Лабрадор, Скандинавський, Сомалі), западина (Маріанська), річки (Дніпро, Дунай, Янцзи, Ніл, Амазонка, Міссісіпі), озера (Каспійське, Великі озера, Байкал, Вікторія)
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання про особливості розподілу води між Світовим океаном і водами суходолу за відповідною діаграмою; географічне положення водних об'єктів, глибини океанів і морів за шкалою глибин; залежність напрямку і характеру течії річок від рельєфу, видів живлення та режиму вод суходолу від клімату. Має цілісне уявлення про різні водні об'єкти, роль води для життєдіяльності людини, вплив людини на різні частини гідросфери;ї
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття про особливості розподілу води між Світовим океаном і водами суходолу за відповідною діаграмою; географічне положення водних об'єктів, глибини океанів і морів за шкалою глибин; залежність напрямку і характеру течії річок від рельєфу, видів живлення та режиму вод суходолу від клімату. Уміє наводити приклади морів, заток, проток, островів, річок, озер
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом про особливості розподілу води між Світовим океаном і водами суходолу за відповідною діаграмою; географічне положення водних об'єктів, глибини океанів і морів за шкалою глибин; залежність напрямку і характеру течії річок від рельєфу, видів живлення та режиму вод суходолу від клімату; має чіткі уявлення про способи

		<p>зображення вод суходолу на плані місцевості та на карті; озера за походженням улоговин, стоком, типи боліт, материкові та гірські льодовики, штучні водойми, типи підземних вод; пояснює різні водні об'єкти; майже безпомилково працює з картою та показує моря (Чорне, Азовське, Середземне, Червоне, Балтійське), протоки (Керченська, Гібралтарська, Магелланова, Дрейка, Берингова), затоки (Біскайська, Бенгальська, Мексиканська, Гвінейська), острови (Великобританія, Гренландія, Мадагаскар, Нова Гвінея), півострови (Аравійський, Кримський, Індостан, Лабрадор, Скандинавський, Сомалі), западина (Маріанська), річки (Дніпро, Дунай, Янцзи, Ніл, Амазонка, Міссісіпі), озера (Каспійське, Великі озера, Байкал, Вікторія)</p>
<p>IV. Високий</p>	<p>10</p>	<p>Учень (учениця) усвідомлює способи зображення вод суходолу на плані місцевості та на карті; озера за походженням улоговин, стоком, типи боліт, материкові та гірські льодовики, штучні водойми, типи підземних вод; здійснює оцінку ролі води для життєдіяльності людини, вплив людини на різні частини гідросфери; пояснює різні водні об'єкти, дає розгорнуту відповідь про причини і наслідки рухів води в Світовому океані; особливості живлення і режиму вод суходолу; відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять «океан», «море», «затока», «протока», «острів», «океанічна течія», «річка», «озеро», «болото», «льодовик», «багаторічна мерзлота», «підземні води»</p>
	<p>11</p>	<p>Учень (учениця) має глибокі знання про способи зображення вод суходолу на плані місцевості та на карті; озера за походженням улоговин, стоком, типи боліт, материкові та гірські льодовики, штучні водойми, типи підземних вод; аргументує свої твердження й висновки про причини і наслідки рухів води в Світовому океані; особливості живлення і режиму вод суходолу; роль води для життєдіяльності людини, вплив людини на різні частини гідросфери</p>
	<p>12</p>	<p>Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує різні водні об'єкти, робить відповідні висновки й узагальнення про роль води для життєдіяльності людини, вплив людини на різні частини гідросфери; здатний з членами родини виявляти способи очищення води в домашніх умовах і вплив якості води на здоров'я людини</p>

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 6 класу
з географії тема «Біосфера та ґрунти. Природні комплекси»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє переважаючі види рослин і тварин своєї місцевості, компоненти біосфери
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє переважаючі види рослин і тварин своєї місцевості, компоненти біосфери
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики основних природних зон Землі; за допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнити переважаючі види рослин і тварин своєї місцевості, компоненти біосфери
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять «біосфера», «ґрунти», «ґрунтовий покрив», «рослинність», «тваринний світ», «природний комплекс», «географічна оболонка», «природна зона»; компоненти природного комплексу за допомогою вчителя. Називає відповідно до теми конкретного уроку компоненти географічної оболонки та складові господарства; під час відповіді намагається користуватись географічною картою
	5	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує переважаючі види рослин і тварин своєї місцевості, компоненти біосфери за типовим планом. Намагається робити висновки про компоненти географічної оболонки та складові господарства
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює особливості основних природних зон Землі, види рослин і тварин, що поширені на різних широтах; особливості основних природних зон Землі. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про види рослин і тварин, що поширені на різних широтах; особливості основних природних зон Землі, про значення ґрунтів, рослинності і тваринного світу для життєдіяльності людини, уміє вести спостереження за рослинами і тваринами своєї місцевості; достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття «біосфера», «ґрунти», «ґрунтовий покрив», «рослинність», «тваринний світ», і «природний комплекс», «географічна оболонка», «природна зона»; компоненти природного

		<p>комплексу. Уміє наводити приклади видів рослин і тварин, що поширені на різних широтах; природних комплексів та комплексів, змінених людиною у своїй місцевості</p>
<p>IV. Високий</p>	<p>9</p>	<p>Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом про значення ґрунтів, рослинності і тваринного світу для життєдіяльності людини; має чіткі уявлення про переважаючі види рослин і тварин своєї місцевості, компоненти біосфери; особливості основних природних зон Землі; на конкретних прикладах наслідки взаємодії літосфери, атмосфери, гідросфери, біосфери</p>
	<p>10</p>	<p>Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку впливу людини на природні комплекси у своїй місцевості; значення знань про природні комплекси для життєдіяльності людини; пояснює види рослин і тварин, що поширені на різних широтах; особливості поширення ґрунтів і живих організмів на земній кулі за допомогою карт; вплив людини на компоненти біосфери; дає розгорнуту відповідь про значення ґрунтів, рослинності і тваринного світу для життєдіяльності людини, на конкретних прикладах наслідки взаємодії літосфери, атмосфери, гідросфери, біосфери, добре володіє картографічним матеріалом</p>
	<p>11</p>	<p>Учень (учениця) має глибокі знання про особливості поширення ґрунтів і живих організмів на земній кулі за допомогою карт; вплив людини на компоненти біосфери; аргументує свої твердження й висновки про значення ґрунтів, рослинності і тваринного світу для життєдіяльності людини, на конкретних прикладах наслідки взаємодії літосфери, атмосфери, гідросфери, біосфери; на високому рівні аналізує вплив людини на природні комплекси у своїй місцевості; значення знань про природні комплекси для життєдіяльності людини</p>
<p>12</p>	<p>Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення про особливості поширення ґрунтів і живих організмів на земній кулі за допомогою карт; вплив людини на компоненти біосфери; самостійно аналізує значення ґрунтів, рослинності і тваринного світу для життєдіяльності людини, на конкретних прикладах наслідки взаємодії літосфери, атмосфери, гідросфери, біосфери, робить відповідні висновки й узагальнення про вплив людини на природні комплекси у своїй місцевості; значення знань про природні комплекси для життєдіяльності людини; здатний розв'язувати проблемні завдання разом з членами родини (сфери використання ґрунтів, рослинності і тваринного світу у своєї місцевості)</p>	

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 6 класу
з географії тема «Планета людей»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє способи зображення держав і столиць на політичній карті світу
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє способи зображення держав і столиць на політичній карті світу
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики чисельності населення Землі та населення України; людські раси; за допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює способи зображення держав і столиць на політичній карті світу. Називає види господарської діяльності та їх наслідки у своєму населеному пункті; під час відповіді намагається користуватись географічною картою
	5	Учень (учениця) відтворює чисельність населення Землі та населення України; людські раси, описує види господарської діяльності та їх наслідки у своєму населеному пункті, частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює способи зображення держав і столиць на політичній карті світу у відповідності з його викладом у підручнику. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання про чисельність населення Землі та населення України; людські раси й застосовує їх для позначення на контурній карті кордони держав, підписує їх назви та столиці. Має цілісне уявлення про види господарської діяльності та їх наслідки у своєму населеному пункті; уміє показувати на карті найбільші держави і держави-сусіди України та їх столиці: Канада, Китай, США, Росія, Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова;
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття й категорії географічної науки про Землю та господарську діяльність людини. Застосовує здобуті знання визначаючи картою найбільші держави і держави-сусіди України та їх столиці: Канада, Китай, США, Росія, Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова. Уміє наводити приклади взаємодії людини і природи; знає обов'язкову географічну номенклатуру

	9	<p>Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для позначення на контурній карті кордони держав, підписує їх назви та столиці; має чіткі уявлення види господарської діяльності та їх наслідки у своєму населеному пункті; порівнює людські раси за зовнішніми ознаками; густоту населення в різних регіонах земної кулі; оцінює: вплив людини на природу, рівень забруднення навколишнього середовища в результаті здійснення різних видів господарської діяльності; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом</p>
IV. Високий	10	<p>Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку про заходи щодо усунення негативних наслідків господарської діяльності у своєму населеному пункті; порівнює людські раси за зовнішніми ознаками; густоту населення в різних регіонах земної кулі; оцінює: вплив людини на природу, рівень забруднення навколишнього середовища в результаті здійснення різних видів господарської діяльності; вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом</p>
	11	<p>Учень (учениця) має глибокі знання про об'єкт вивчення, порівнює людські раси за зовнішніми ознаками; густоту населення в різних регіонах земної кулі; оцінює: вплив людини на природу, рівень забруднення навколишнього середовища в результаті здійснення різних видів господарської діяльності; на високому рівні визначає за картою найбільші держави і держави-сусіди України та їх столиці: Канада, Китай, США, Росія, Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова</p>
	12	<p>Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями, порівнює людські раси за зовнішніми ознаками; густоту населення в різних регіонах земної кулі; оцінює: вплив людини на природу, рівень забруднення навколишнього середовища в результаті здійснення різних видів господарської діяльності; робить відповідні висновки й узагальнення про заходи щодо усунення негативних наслідків господарської діяльності у своєму населеному пункті; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картою, показує найбільші держави і держави-сусіди України та їх столиці: Канада, Китай, США, Росія, Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова</p>